

Domus de Mogoda

Santa Perpètua de Mogoda

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Barri de Mogoda (08130 - Santa Perpètua de Mogoda)

Coordenades:

Latitud: 41.52856
Longitud: 2.19665
UTM Est (X): 432979
UTM Nord (Y): 4597746

Classificació

Número de fitxa 08260 - 45
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Gòtic
Segle X-XIV
Any 982
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Pla Especial Protecció Patrimoni Arquitectònic
Accés Restringit
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Generalitat de Catalunya - INCASOL
Autoria de la fitxa Goretti Vila i Fàbregas
Data de registre de la fitxa: dj., 30/04/2009 - 02:00

Descripció

La Domus de Mogoda es troba al sud-est del nucli urbà, als límits entre la riera de Caldes, la carretera de Caldes i la línia de Renfe Mollet-Papiol. És una masia fortificada (s. XII), que va ser residència dels senyors de Mogoda i seu de la baronia de Mogoda, propietat de la Cartoixa de Montalegre entre els s. XV i XIX. L'accés a la finca actual es fa per un portal d'obra amb forma d'arc, de tendència modernista que dona pas al pati d'armes. El conjunt està format per diversos edificis: la masia fortificada, la capella, l'edifici residencial i les cavallerisses. Tots envolten l'antic pati d'armes.

La masia fortificada, de tres plantes d'alçada, és l'ala dreta de les construccions que veiem passada la porta del barri. La part més antiga té traces d'estil romànic i la més nova, elements gòtics. El portal és romànic de mig punt, possiblement original. Les parets mitgeres tenen més d'1 metre de gruix i les interiors vora de 80 cm.

Observacions:

Noms anteriors: Torre Mirambell, Mas Mirambell.

Senyoria Al·lodial: Franc Alou dels Mogoda, després dels Sant Vicenç, després de la Pia Almoina i després de la Cartoixa de Montalegre.

Història

Ressenya històrica extreta de CANYAMERES, 2009: 982. Primera referència documental.

1002. Primer testimoni de l'inici del procés de concentració de part de les terres de l'àmbit de Mogoda en mans de la família que després esdevindrà hegemònica, alhora que es cognominarà Mogoda.

1117. Bernat Guillem, el trobem cognominat com Bernat Guillem de Mogoda.

1137. El procés de diferenciació social és ja evident al terme de Santa Perpètua. Hi ha unes famílies feudals, originàries d'antigues famílies aloeres de les viles: els Rovira, els Sales de Rovira, els Fontanet, els Canals i els Mogoda.

Segle XII. Moltes referències documentals a peces de terra explotades per pagesos dins l'àmbit de Mogoda. La família dels Mogoda, a més de les terres del nucli de Mogoda, té terres a d'altres indrets propers, majoritàriament a Cabanyes i Martorelles. El seu patrimoni ha crescut.

Segle XIII. Continua creixent el nombre de masos que mantindrà l'ascens social dels Mogoda.

Bernat de Mogoda, el darrer del llinatge i també el més conegut per la seva participació a la conquesta de Mallorca amb el rei Jaume I, gaudirà de les rendes de tota aquesta munió de masos en les terres de Mogoda. El seu hereu, Jaume de Sant Martí, començarà el procés de venda del patrimoni dels Mogoda. 1278. Jaume de Sant Martí és documentat perquè ja ha fet la venda del patrimoni de Mogoda a Bernat de Santvicenç, senyor del castell i baronia de Cabanyes. 1287. Bernat de Sant Vicenç donà al seu fill Berenguer de Sant Vicenç per núpcies la seva casa de Mogoda, els molins amb casal, la meitat del delme de Santa Perpètua, homes i dones, oliveres, prats, selves pasturatges, a més dels rèdits i drets de carnalatge que tenia al mercat de queviures de Barcelona.

Mitjan segle XIV. La nissaga dels Santvicenç tenen problemes econòmics.

1347. Berenguer de Sant Vicenç va vendre a Pere Guerau, el franc alou de pràcticament tots els masos que encara estaven habitats a la zona de Mogoda. 1379. Hereta la Pia Almoina de Barcelona.

Segle XIV. Després de la crisi demogràfica Mogoda havia quedat amb molts masos rònecs que s'incorporen al patrimoni de la casa o torre de Mogoda.

1434. La Pia Almoina de Barcelona va vendre la baronia de Mogoda a la Cartoixa de Montalegre.

Segles XVI-XVII. Els monjos cartoixans duen a terme una política de concentració de terres adquirint tot el que hi ha a prop de la casa de Mogoda i incorporant-ho a la masoveria de la torre de Mogoda, també anomenada de Mirambell. Després de totes aquestes incorporacions Mogoda ha esdevingut una gran finca agrícola, "neta de masos" i portada a masoveria.

1719. Es va fer el cadastre de la quadra de Mogoda. Aquesta tenia una extensió superficial de 615 quarteres de sembradura (unes 238 ha), 5 quarteres de primera, 137 de segona, 83 de tercera, 157 de bosc de primera, 47 de segona, i 60 de tercera, 19 de prat, 30 d'erms i 24 d'arenal. A més del masover i batlle de la quadra, Lluís Quintana, la seva dona i tres fills, tenia també sis mossos, dues criades i 6 parells de bous.

1776. Visita pastoral del bisbe de Barcelona. Es va fer constar que a Mogoda hi havia una capella pública dedicada a Sant Antoni Abat en què deia missa els dies de festa un frare de la cartoixa. Santa Perpètua tenia llavors 300 ànimes de comunió.

1815. Visita pastoral. S'esmenta que no existeix ja cap capella.

1820. Fins aquest any Mogoda continua en mans de la Cartoixa.

1820-1823. Trienni Liberal. Comença el llarg procés de les desamortitzacions dels béns de l'Església i les ordres religioses. Els béns de la Cartoixa de Montalegre i concretament la propietat de Mogoda foren dels béns incautats en aquesta primera onada desamortitzadora.

1823. Les coses tornaren a la situació anterior al Trienni.

1835. S'inicia del procés de venda de Mogoda amb la subhasta del bosc de la finca de Mogoda.

1844. Es materialitzava la venda de l'antiga propietat de la Cartoixa. L'Estat havia posat a subhasta 3 lots de propietat que eren la divisió de la gran propietat de Mogoda. El primer lot fou adjudicat a Pere Gil i Pau Torrents Ribalta, mercaders de Barcelona. El segon i tercer lots foren adjudicats a Josep Safont.

1858. Josep Safont morí solter i molta de la seva fortuna passà al seu germà, habitant de Barcelona, Jaume Safont i Lluç, accionista del banc de Barcelona i de "Torre y Compañía", empresa cotonera de la colònia Viladomiu.

1870. Mogoda és adquirida per Antonio López López.

1878. Antonio López López seria nomenat marquès de Comillas amb grandesa d'Espanya. Es van fer moltes reformes de la mà del seu arquitecte de confiança, Joan Martorell i Montells.

1925. Claudi López Bru, el segon marquès de Comillas, moria sens descendència, passant tota l'herència al seu nebot, Joan Antoni de Güell i de López.

1920 al 1930. La finca va passar per herència al Comte de Güell, tercer marquès de Comillas. Joan Claudi de Güell i de Churrua, fill de Joan Antoni de Güell i de López, que el premorí l'any 1958, fou l'artífex de l'explotació racional de les extenses propietats provinents del fideïcomís Comillas. Intent d'establir una vaqueria a l'estil de la Granja Soldevila i Granja Sobirà. Després de la seva mort sembla que les aventures làctiques es deixaren i es retornà a l'administració a partir dels arrendaments de les terres de Mogoda.

1971. Va ser expropiada per l'ACTUR de Gallecs.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE SANTA PERPÈTUA DE MOGODA (1996). Pla Especial de Protecció del Patrimoni arquitectònic de Santa Perpètua de Mogoda. Text refós novembre de 1996. Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda. Obres públiques i urbanisme.

CANYAMERES, Esteve (2009). Masos, masies i masoveries. Estudi de l'agricultura de Santa Perpètua de Mogoda i Santiga (segles XI-XX). Edita: Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda.

RICART, Joan et alii (1993). Temps enrera, portes endins. Santa Perpètua de Mogoda. Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda.

